

Förståelse

Han var företagets mest respekterade programmerare och mest uppskattade föreläsare. Han hade mer än 20 års erfarenhet av programutveckling och hade arbetat inom företaget i 16 år. Man skulle kunna tro att han var en lycklig människa – men det var han inte. Ty han var ensam, eller mer precist "ofrivilligt ensam". Han var nu 30 år gammal och hade aldrig haft någon nära vän, utan allt han hade att leva för, var sitt arbete: sina kunskaper, sina filosofiska reflektioner och sin tillfredställelse med det konstruktiva i programutvecklingen. Men detta räckte inte för honom. Om han hade haft en riktigt nära vän, hade hon betytt mer för honom, än allt annat tillsammans. Han behövde någon att dela livet, tankar, känslor och erfarenheter med. Han behövde någon som kunde skänka honom trygghet och närhet. Denna saknad, denna längtan efter något för honom viktigare i livet, hade han haft sedan han var fyra år gammal. Redan då hade han ett stort behov av en sådan vän, fastän hans jämnåriga knappast ens visste vad det innebar. Denna och många andra skillnader mellan honom att hans jämnåriga implicerade också att han blev oförstådd och behandlad utan förståelse och respekt.

Under hela sin barndom och uppväxt hade mannen fått se på när hans jämnåriga fått närmare och närmare relationer, intimare och intimare kontakter. Detta var emellertid en process som han själv helt stod utanför: när många av hans jämnåriga började ha rent fysiskt intima relationer med varandra, hade han aldrig ens haft något som liknade en sådan nära vän.

När han idag fick syn på en person i hans ålder, kunde han inte hjälpa att han kände ångest och förtvivlan emedan han påmindes om sin saknad. Värst av allt var emellertid när han fick syn på par av människor som hade varandra som nära vänner. Han jämförde detta med en svältande man som tvingades se på när andra åt lyxmåltider. Det var också svårt för honom att se personer yngre än honom: om han exempelvis fick syn på ett yngre par som hade varandra som nära vänner, insåg han att han aldrig någonsin i sitt liv kommer att få uppleva det som de upplevde: han hade ju inte haft en nära vän när han var i deras ålder.

Han behövde inte bara känna psykologisk närhet, utan också fysisk sådan: när han mådde dåligt, vilket för övrigt ville säga nästan alltid, behövde han någon att hålla om. I synnerhet han behövde just detta, ty till och med själva anledningen till att han mådde dåligt var just att han saknade någon att hålla om. Varje gång han klädde av sig, när han exempelvis skulle duscha, byta om eller gå och lägga sig, och därvid påmindes om att han hade en kropp som man kunde hålla om, påmindes han också av sin saknad och mådde dåligt.

Trots att mannen inte var någon lycklig man, orkade han vara en god sådan. Han ställde alltid upp för andra, och visade inte heller att han mådde dåligt. Men så en dag, när han som vanligt mådde dåligt, orkade han inte längre. Han skrev till sin närmaste vän, som var en kvinna som brydde sig om honom och som han en gång i tiden nästan hade hoppats kunde bli hans nära vän men som redan hade en sådan, i flera brev hur illa han mådde. Han skrev att det kändes som om han var tvungen att begå våldtäkt för att få känna närhet när ingen verkade vilja bli nära vän med honom. Han kunde inte rå för att han kände den känslan, och han skulle i verkligheten aldrig ha begått ett sådant brott, vilket han också skrev i breven. Han var ingen "dålig" människa,

utan bara en människa som mått dåligt och – alltför personligt dock – beskrivit hur han känt sig.

Hans vän, till vilken han hade skickat breven, visade desamma för företagets chef. Chefen svarade med att medverka till att mannen blev inlagd på stadens sjukhus. Mannen fick där tid till att tänka igenom situationen. Han förstod att vännen, till vilken han skickade breven, mådde mycket dåligt och att också hennes familj mådde dåligt. Han förstod att han hade handlat fel – det förstod han också redan när han skrev breven. Men han förstod jämväl att han inte var någon ”dålig” människa, ty han skrev breven emedan han mådde mycket dåligt, och att han faktiskt bara beskrev en känsla. Han ansåg därför, att han inte hade något egentligt att ”skämmas” för. Folk borde förstå hans situation, och att han inte var någon ”dålig” människa, hoppades han.

Han ville lösa det uppkomna problemet genom att be vännen, till vilken han skickade breven, om förlåtelse. Han ville också förklara för henne, att han skrev breven när han mådde dåligt, och framför allt att han absolut inte ville någon något illa. Han ville att de två skulle kunna gå vidare i livet utan att vara ovänner. Både han och hon hade mått bra av denna lösning: han hade fått förklara sig och få folk, som börjat tvivla, att förstå att han var en god människa som ville alla väl, och hon skulle förstå att ingen ville henne något illa, vilket torde lugna henne, och hon skulle också förstå att mannen kunde gå vidare i livet; hon behövde inte oro sig för att han mådde alltför dåligt. Denna olyckliga historia kring en dålig händelse, skulle med denna lösning bli avslutad för båda två. Mannen var övertygad om att den bästa lösningen på alla problem av denna typ, var att man pratade med varandra och fick alla att förstå varandra och inse att alla ville alla väl. Mannens läkare och psykolog, som också var bra människor, tyckte också att detta skulle vara den bästa lösningen.

Men mannens chef tänkte på ett helt annat sätt: han avskedade och polisanmälde mannen. Detta var dåligt för mannen, som därmed miste det enda och det lilla som betydde något för honom i livet. Detta, trodde mannen, var också dåligt för vännen, till vilken han skickade breven, ty hon aldrig skulle kunna få detta avslutat. Hon skulle alltid känna en oro, för att hon gjort något fel, för att hon, genom att ha varit en dålig vän, orsakat lidande. Hon skulle också eventuellt känna ett hot om våld, som vi vet är fullständigt obefogat. Allt detta i onödan, när allt tack vare mannens vilja om allas väl och om att ställa allt tillrätta igen kunde ha ordnat upp sig på en gång.

Mannen ville åtminstone förklara för sina tidigare arbetskamrater sin bild av situationen, men chefen hotade att ringa till polisen bara han satte en fot på företagets golv något mer. Chefen hade sagt till de forna arbetskamraterna, att mannen hade hotat om våldshandlingar, trots att mannen aldrig haft för avsikt att hota någon. Mannen frågade chefen om varför han gjorde allt detta, men erhöll inget svar.

Mannen kände hur hans hat mot världen ständigt ökade. Hela livet hade han försökt att vara en så god människa som möjligt, trots att han mått så dåligt, men han hade inte fått något för det. Istället hade han blivit missförstådd och psykologiskt misshandlad av omvärlden. En dag tog mannen på sig helt andra kläder än vad han brukade bära; han rakade av håret och tog på sig solglasögon. Han tog sig obemärkt in på sin gamla arbetsplats och tände eld på den, och efter några timmar var hela byggnaden övertänd. Mannen, som hade hunnit fly hem till sig, öppnade sitt medicinskåp och svalde två förpackningar Alvedon, två förpackningar Propavan, en förpackning Ciprex och en halv förpackning Sobril. Totalt rörde det sig om flera hundra tabletter, som han för sista gången svalde på några minuter. Han satte sig för sista gången fram-

för sin dator och satte för sista gången på *L' Abitudine* av Andrea Bocelli på högsta volymen. Det vackra och kraftfulla ljudet överväldigade honom för sista gången, och han kände sig lugn och stark, när han för sista gången lade sig i sängen. Plötsligt brast han för sista gången ut i våldsam gråt och han sade för sista gången för sig själv: "Jag hatar den här världen".

I media dagen därpå kunde man läsa om att en psykiskt sjuk våldtäktsman hade tänt eld på sin gamla arbetsplats. Man kunde också läsa om chefens uttalanden. Chefen kom att uppfattas som en "hjälte" ty han hade gjort det rätta när han avskedat och polisanmält mannen. Mannen själv, kom av allmänheten att uppfattas som en "ond" människa.

Fast vi vet bättre.

Diskussion

Författaren vill med denna novell uttrycka sin övertygelse om att konflikter av detta slag bäst löses med *samtal*, *samförstånd* och sökande efter *förståelse*. Om alla vill alla väl, som i denna novell, bör alla försök till samförstånd uppmuntras. Att stänga ute en person från beslutsprocessen och motverka alla försök till dialog, som chefen gör, framkallar ovälmående och är illa för alla inblandade.

En annan situation som novellen belyser, är mannens saknad. De flesta människor som växer upp i Sverige idag får under sin uppväxt naturligt närmare och närmare sociala kontakter och uppfattar nog även de med åldern uppträdande mer intima relationerna som fullständigt naturliga. För dem, som av någon anledning stängs ute från allt sådant, emellertid, men som ändå av människans natur har behov av nära kontakter, kan omgivningens relationer uppträda som mardrömslika, vilket de "vanliga" sociala människorna kan ha svårt att förstå.